PINAR AKIYOR MU?

MEHMET GÖRMEZ

Bu satırlar, Cevat Özkaya'nın cenaze namazını kıldırdıktan sonra yaptığım konuşmadan ilhamla, o günün duygusu ve düşüncesi henüz çok tazeyken kaleme alındı. Cevat Bey'in yayıncılığını, zengin fikir dünyasını, ümmetin meseleleri için gösterdiği gayreti ve hak ve adalet mücadelesini hakkıyla anlatabilmek elbette daha kapsamlı çalışmaları gerektiriyor. Burada kayda geçirmek istediğim, onun ardından hissettiklerimin ve cenazesi başında dile getirdiğim birkaç cümlenin yazıya dökülmüş hâlidir.

Merhum Cevat Özkaya, kıymetli bir yazar, yayıncı ve mütefekkirdi. Ömrünü milletin ve ümmetin meselelerine adamıştı. İslâm dünyasının farklı köşelerindeki insanları, fikirleri ve birikimleri tanımak ve tanıtmak için yoğun bir mesai harcardı. Onun dünyasında İslâm, belli bir coğrafyaya, belli bir dile ya da belli bir düşünce çevresine sığdırılabilecek bir mesele değildi. İslâm'ın farklı dünyalarda açığa çıkan renklerini, seslerini, fikirlerini, tecrübelerini sever ve çok önemserdi. Bu çeşitliliğin içinde bizi birbirimize yaklaştıracak müşterekleri arardı. İnsanları birbirinden haberdar etmeyi, aralarında dostluklar kurmayı, fikirlerin birbirine ulaşmasını sağlamayı hayati bir vazife sayardı.

Cevat Özkaya'yı şahsen önce Türkiye dışında tanıdım. Onunla önce Kırım'da ve Bosna'da karşılaştık. Bunun benim için ayrı bir anlamı vardı. Türkiye'den önce, gönül coğrafyamızın farklı köşelerinde karşılaşmıştık. Aynı meselelerin peşinde olduğumuzu, aynı acılarla dertlendiğimizi, kalplerimizin aynı noktalarda attığını hissetmiştim.

İnsanların birbirleriyle kurdukları ilişkilerde üzerinde durulması gereken mühim bir nokta var. İki çeşit insan vardır: Birlik içindeki kardeşlerini dağıtanlar, ayrılık içindeki kardeşlerini bir araya getirenler. Birinciler, bir arada olan insanların arasına mesafe koyar. Mütemadiyen farklılıkları büyütür, ayrılıkları derinleştirirler. İkinciler ise birbirinden uzak düşmüş insanları buluşturmaya, birbirini tanımayanları tanıştırıp kaynaştırmaya, birbirini anlamayanlara birbirini anlatmaya çalışırlar. Birincilerin işi kolaydır. Zira bir ayrılık bulmak, bir kusur göstermek, bir mesafe açmak yeterlidir. İkincilerin işi ise emek ister, sabır ister, muhabbet ve fedakârlık ister. Bazen yıllar süren gayretler, karşılık beklemeden yapılan yolculuklar bazen de bir insanın başka bir insanı içtenlikle anlatması gerekir.

Cevat bey, ömrünü ikincilerin yani insanları bir araya getirmeye çalışanların safında geçirdi. Daima topladı. Daima birleştirmeye çalıştı. Hepimiz buna şahidiz.

İslâm dünyasının farklı köşelerinde yaşayan, farklı diller konuşan, farklı tecrübelerden gelen insanları tanımak ve tanıtmak için çabaladı. Bir yerde ortaya çıkan fikrin başka bir yerde yankı bulmasını, bir coğrafyada yaşanan tecrübenin başka bir coğrafyaya ulaşmasını istedi. İslâm dünyasının kimi mütefekkirlerini, yazarlarını, ilim ve eylem adamlarını bize taşıdı.

Onların kitaplarını, düşüncelerini, dertlerini gündemimize getirdi. Birbirimizden haberdar olmamızı sağladı. Aramızda fikir köprüleri kurdu.

Nevşehir Kapadokya... (Sağdan sola) Cevat Özkaya, İskender Öksüz, Mehmet Görnez ve Hasan Ali Karasar.

Onu Bosna'da gördük, Kırım'da gördük, Kafkasya'da gördük. O, haritalarda birbirinden uzak görünen yerlerin aslında birbirine ne kadar yakın olduğunu bilenlerdendi. Bilirdi ki gönül coğrafyasının sınırları haritalardaki sınırlar gibi değildir. Bir yerde yaşanan hüzün veya mutluluk, başka bir yerde insanın yüreğine dokunabilir. Bir yerde söylenen söz, başka bir yerde karşılık bulabilir. Bir insanın gayreti, hiç tanımadığı başka insanların hayatına ulaşabilir. Cevat bey, bu yakınlığı kurmaya çalışan, uzakları yakın etmeye gayret eden güzel insanlardandı.

Belki de onu asıl kıymetli kılan, bütün bunları bir merakın ya da bir tanıma arzusunun ötesinde, bir mesuliyet ve kardeşlik duygusuyla yapmasıydı. Ümmetin meselelerini kendi meselesi biliyordu. Başka coğrafyalardaki Müslümanların sevinciyle seviniyor, acısıyla üzülüyordu. Zaten onların birikimlerini kendi dünyamızın dışında görmüyordu. Durmaksızın birbirimizden öğrenmenin yollarını arıyordu. Biliyordu ki birbirinden habersiz kalan insanlar zamanla birbirlerine yabancılaşırlar. Birbirini tanımayan topluluklar, aynı büyük hikâyenin içinde yer aldıklarını bir müddet sonra unutabilirler. Oysa birbirimizi tanımaya, anlamaya, birbirimizin tecrübelerinden istifade etmeye ne çok ihtiyacımız var!

Cevat beyle zaman zaman sohbetlerimiz olurdu. Ona her seferinde sorduğum klasik bir sorum vardı:

"Cevat Bey, pınar akıyor mu?"

O da hep, "Akıyor!" derdi.

Bu soru ve cevap, aramızda zamanla kendine mahsus bir anlam kazanmıştı. Pınardan kastım, kurucusu ve yöneticisi olduğu yayınevinin yanı sıra ilim ve fikir hayatımızın canlılığıydı elbette. Yeni sözlerin söylenmesi, yeni fikirlerin doğması, insanların düşünmeye, yazmaya, üretmeye devam etmesini kast ediyordum. O da tam olarak böyle anlıyordu zaten. Bir yerde ilim pınarı akıyorsa orada hayat vardır demektir. Orada fikirler birbirini besler, insanlar birbirinden öğrenir, yeni yollar açılır. Bir pınarın akması yalnızca suyun hareket etmesi değildir. Hayatın devam etmesi, toprağın canlanması, etrafındaki varlıkların ondan nasiplenmesidir.

Son yıllarda aynı soruyu sorduğumda merhumdan farklı bir cevap almaya başladım:

"Hoca'm, pınar durdu, akmıyor."

Bu söz beni düşündürürdü. Bir insanın kendi yorgunluğunu dile getirmesinden daha fazlası vardı sanki bu cevapta. İlim ve fikir hayatımızın üzerine çöken bir durgunluğun, durağanlığın, insanların üretme ve birbirini besleme imkânlarının daralmasının ya da hepimizin içinde taşıdığı bir endişenin ifadesiydi. Pınarın durması, suyun bir süre akmamasından ibaret değildir. Asıl mesele, pınarın başına insanların gelmemesi, suyun yolunu bulamaması, akan su-

Kırım Millî Türkmen Meclisi, Mustafa Cemiloğlu ve Cevat Özkaya (Eylül 2003)

yun başka yerlere ulaşamamasıdır. Bir pınarın kıymeti, suyunun varlığı kadar o sudan kimlerin istifade edebildiğiyle de ilgilidir.

Şimdi geriye dönüp baktığımda, Cevat beyin o sözünü daha derin bir anlamla hatırlıyorum. İlim pınarları niçin kurur? Fikir pınarları niçin kurur? Müslümanlar niçin birbirlerini beslemekten, birbirlerine yeni ufuklar açmaktan uzaklaşırlar? Neden birbirimizin sesini duymakta, birbirimizin birikiminden haberdar olmakta zorluklar yaşıyoruz? Neden bir coğrafyada ortaya çıkan zenginlik başka bir coğrafyaya ulaşamıyor? Neden ilim, hikmet, ahlak, irfan hayatımızı besleyen kaynaklar arasında eskisi kadar canlı bir irtibat ve akış kuramıyoruz?

Bunlar, bir insanın ardından sorulacak sorular olmanın ötesinde, hepimizin önünde duran sorular. Cevat Bey'in hayatına bakarken onun gayretini anmak kadar, o gayretin işaret ettiği vazifeyi de hatırlamamız gerekiyor. İnsanların bir araya gelmesi durduk yere gerçekleşmiyor. Fikirlerin dolaşıma girmesi, zenginliklerin paylaşılması, uzakların yakınlaşması için birilerinin emek vermesi, mesai harcaması gerekiyor. Bu, bazen bir yayınla bazen bir yolculukla bazen bir tanışıklıkla bazen de iki insan arasında kurulan samimi bir dostlukla ortaya çıkıyor. Cevat bey, bütün bunların kıymetini bilen ve ömrünü bu uğurda harcayan güzel insanlardan biriydi.

Onun ardından söylenecek sözlerin, hayatını güzel sıfatlarla anmakla sınırlı kalmasını istemem. Elbette kıymetli bir insandı, elbette yaptığı işler, kurduğu dostluklar, taşıdığı fikirler hatırlanmayı hak ediyor. Fakat bir insanın ardından onu gerçekten yâd etmek, biraz da onun üstlendiği vazifeyi hatırlamak ve bu vazifenin gereğini yerine getirmeye çalışmaktır. Vefa bunu gerektirir. Bu yüzden Cevat Özkaya'nın açtığı yolların kapanmaması, tanıştırdığı insanların birbirlerinden kopmaması, dert ettiği fikirlerin yeni zihinlerde karşılık bulması gerekir. Onun bir ömür boyunca kurmaya çalıştığı köprülerin üzerinden yeni insanların geçmesi gerekir.

Cenâb-ı Mevla, Cevat Özkaya kardeşimize rahmet eylesin. Milletimizin ve ümmetimizin meseleleri için harcadığı gayretleri amel-i salih olarak kabul buyursun. Yaptığı güzel işleri ahirette kendisine dost ve refik eylesin. Geride bıraktığı dostlukları, fikirleri ve emekleri bereketlendirsin.

Ve Cenâb-ı Hak hepimize ilim ve hikmet pınarlarını yeniden akıtmayı nasip etsin. Fikir pınarlarımız yeniden aksın. Ahlak ve irfan pınarlarımız yeniden canlansın. Birbirimizden haberdar olmayı, birbirimizin derdiyle dertlenmeyi, aramızdaki mesafeleri azaltmayı, ayrılıklar içindeki kardeşlerimizi bir araya getirmeyi başarabilelim. Pınarlarımızdan akan su, uzak diyarlara ulaşsın. Susuz kalmış gönüllere can versin.

Merhum Cevat Özkaya'nın ardından geriye kalan soruyu da kendimize soralım:

Pınar akıyor mu?